

01-07-2020

Den styrkede pædagogiske læreplan

For Børnehaven Mariehuset

Personalet i Mariehuset
LØRSLEV FRISKOLE & BØRNECENTER

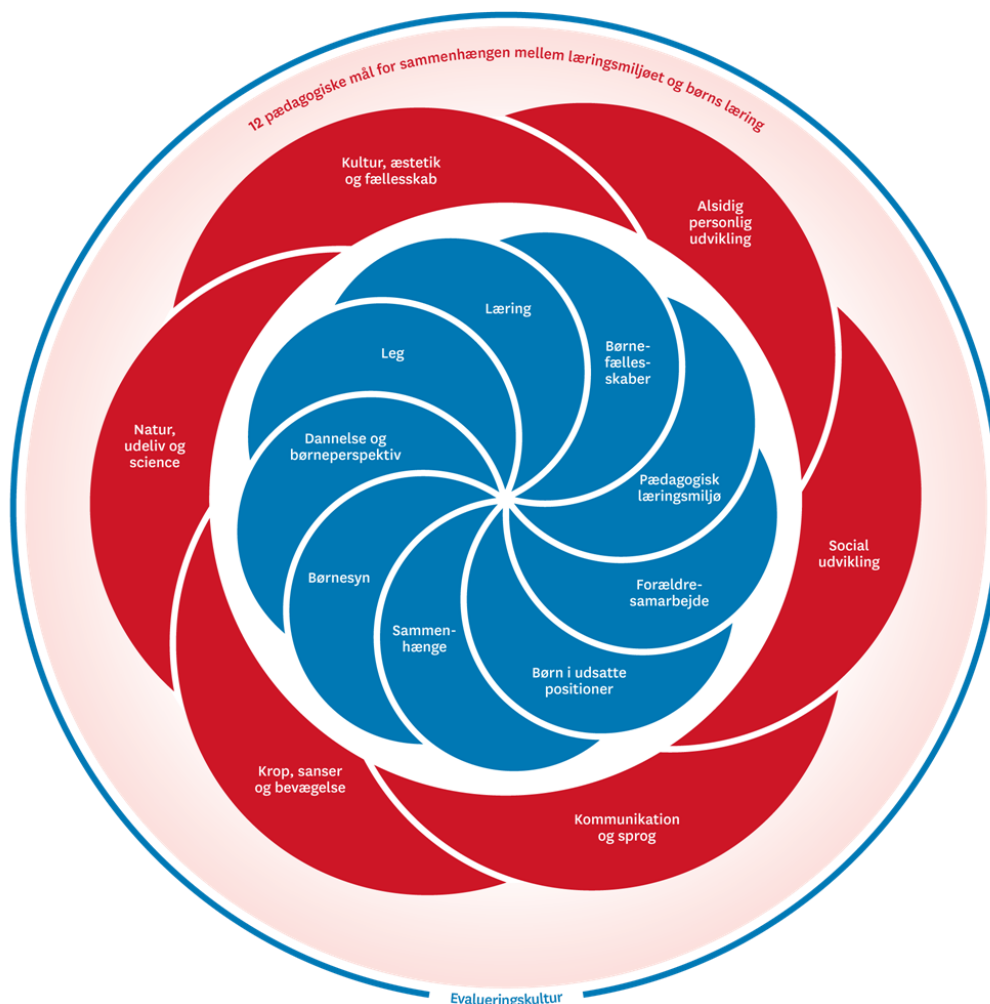
Indledning

Den pædagogiske læreplan beskriver, hvordan vi i Børnehaven Mariehuset, stræber efter at etablere et pædagogisk læringsmiljø, der gennem hele dagen med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, dannes, lære og udvikle sig.

Vores arbejde er tilrettelagt med udgangspunkt i *det fælles pædagogiske grundlag* (de blå blade i blomsten nedenfor), og vil for alle seks *læreplanstemaer* (de røde blade i blomsten nedenfor) være en proces, som er i gang gennem hele barnets børnehavetid.

Vores pædagogiske læringsmiljøer er indrettet, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppes sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger. Vi planlægger derfor vores pædagogiske aktiviteter i hverdagen og hverdagens faste rutiner ud fra en faglighed, hvor vi gør det muligt at fange børnenes opmærksomhed og vække deres nysgerrighed. Det gør vi med henblik på, at børnene opnår en mulighed for at flytte sig indenfor deres nærmeste udviklingszone. Vi har erfaret, at vores mange faste rutiner hurtigt bliver genkendelige og trygge for børnene og dermed skabes de rette forudsætninger for udvikling og læring.

Vi betragter det som en vigtig del af børnenes demokratiske dannelse, at børnene opnår medbestemmelse og medinddragelse i hverdagen, hvor det er relevant og oplagt ift. barnets alder og modenhed. Derfor arbejder vi også ud fra en pædagogisk opmærksomhed, hvor vi er nysgerrige sammen med børnene og ofte følger deres spor.

I Mariehuset tilsigter vi i hverdagen at arbejde ud fra faste rutiner og aktiviteter. Vi har derfor mange rutiner og aktiviteter, som gentages dagligt, ugentligt og årligt. Vi har madpakkeordning, hvilket betyder at børnene hver dag medbringer madpakke til dagens 3 måltider. Vi har valgt, at vi hver dag har afsat en time til hvert måltid, indenfor denne time bestemmer børnene selv hvornår de spiser, hvor længe de spiser og med hvem. Vi praktiserer det vi kalder "åben cafe", for at sikre børnenes medbestemmelse, demokratiske dannelse, føling med egen krop og styrker børnenes muligheder for leg og relationsdannelse. Måltiderne foregår i køkkenet og her bliver alle børn noteret når de har spist ved det pågældende måltid. Hver fredag har vi frokostordning, hvor stuerne skiftes til at lave varm mad.

Derudover har vi i Mariehuset en dyregård med forskellige dyr, pasningen af dyrene indgår ligeledes som en del af vores faste daglige rutiner. Alle stuer har derfor én uge hver 3. uge, hvor de står for fodring og pasning af dyrene. Børnene skiftes ligeledes til at have weekendpasningen af dyregården. Vi har erfaret, at børnene vokser med opgaven og tiltroen, og vi oplever at deres selvværd styrkes, når de sammen med mor og far besøger dyregården, hvor børnene er de lærde og rutineret, som viser forældrene, hvordan rutinen er.

Vi er bevidste om, at børnenes dannelse og læring foregår i de sociale fællesskaber, som de indgår i. Vi er derfor i Mariehuset inddelt på 3 aldersblandet stuer, hvor alle børn oplever at kunne hjælpe hinanden og lære af hinanden. Vi vægter højt, at børnene oplever muligheden for at være en rollemodel og at have et forbillede, hvilket er med til at styrke deres selvopfattelse og selvværd. Vi arbejder ud fra et børnesyn, hvor alle børn er unikke og ligeværdige individer, som styrkes igennem fællesskabet og anerkendende relationer. Vi værner om børnefællesskaber både stuevis og på tværs af stuer og alder. En stor del af børns udvikling og læring sker gennem deres deltagelse i og bidrag til forskellige børnefællesskaber. Vi arbejder derfor altid aktivt med, at alle børn er og bliver en del af et fællesskab, da vi er bevidste om, at børnefællesskabet er vores vigtigste læringsressource.

Vi tilstræber, at vi i Mariehuset har en etikette, hvor der udvises gensidig respekt imellem børn og voksne. Vi har et stort fokus på hvordan børn-børn, børn-voksne og voksne-voksne taler til, med og om hinanden. Vi værner om en samtalekultur, hvor vi svarer hinanden, giver hinanden tid til at lytte og svarer og respekterer hinandens svar. Det er af stor betydning, at alle børn omgås voksne, som er gode rollemodeller, og at børnenes hverdag grundlæggende er tryk og forudsigelig med tydelige og nærværende voksne, det indgår derfor også som en reflekteret del af vores pædagogiske praksis. Derfor bestræber vi os også på at gå i børnehøjde så meget som muligt og at være sammen med børnene på en anerkendende og omsorgsfuld måde.

Ved ankomst og aflevering finder vi det vigtigt, at der udvises respekt om barnet, der bliver afleveret, så det får en god start på dagen. Derfor har vi om morgenen i tidsrummet 7-8 en voksen som er "vinke-voksen". Det betyder helt konkret, at denne voksen møder forældre og børn i garderoben eller på gangen ved ankomsten. Den voksne står klar til at hjælpe hvert enkelt barn med at tage afsked og starte dagen i Mariehuset på en rolig og positiv måde. Derudover er der i tidsrummet 7-8 en "nærværs-pædagog", som vil være i køkkenet eller krearummet, her vil der enten være nærvær omkring morgenmaden eller en lille aktivitet for at gøre overgangen fra hjem til institution så tryk og overskuelig som muligt. Efter kl. 8. er alle stuer åbne, og stuens personale

vil derefter være behjælpelige med at vinke og komme i gang med en aktivitet/leg.

Om eftermiddagen hvor mange børn bliver hentet, er personalet opmærksomme på, at der skabes ro for de tilbageblivende børn.

For os er det vigtigt, at Mariehuset er én institution. Vi har valgt, at børnene og personalet er tilknyttet faste stuer, men at vi i hverdagen generelt er meget blandet på tværs af stuerne. I løbet af en almindelig dag er vi derfor kun på vores faste stue ved formiddagssamling og nogle udvalgte pædagogiske aktiviteter. Vi laver aktiviteter og ture ud af huset, hvor vi er delt op på forskellige måder alt efter målet med aktiviteten eller turen. Det kan f.eks. være de yngste børn i børnehaven (på tværs af de 3 stuer), som tager en gåtur rundt i Lørslev med et mål om at lære, at gå i trafikken hånd i hånd og samtidigt få et kendskab til lokalsamfundet. Derudover laver vi mindre grupper, hvor det giver mening ift. børnene og aktiviteten. I Mariehuset tilpasser vi hverdagen, så alle børn kan være med, med hver deres udgangspunkt.

Vi anerkender, at vi alle er forskellige, og der altid vil være sårbare børn, der kræver ekstra opmærksomhed og ekstra tid. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter, og særligt vores læringsmiljøer skal tage højde for børn i udsatte positioner. Vores læringsmiljøer og strukturer er særligt en hjælp for børn med udfordringer, fordi der er mulighed for at finde tid til at lave aktiviteter i mindre grupper og give børnene en genkendelig og overskuelig hverdag i Mariehuset.

Det pædagogiske personale i Mariehuset sikrer, at udsatte børn støttes til deltagelse i fællesskabet på lige fod og vilkår med alle andre børn. I det daglige arbejder vi med at forebygge, at et barn kommer til at føle sig udenfor fællesskabet. Vi tager afsæt i det enkelte barns zone for nærmeste udvikling og er i et tæt samarbejde med forældrene. Vi tror på, at alle børn trods forskellighed kan inkluderes, og at alle kan bidrage positivt til børnefællesskabet. Via hverdagens samtaler med det øvrige personale, stuemøder, personalemøder, refleksioner, observationer, sprogvurderinger og evalueringer sikrer vi os, at vi spotter de børn, som kunne befinde sig i eller er på vej imod en udsat position. Det er en forudsætning, at pædagogerne hver dag ser og forholder sig individuelt til hvert enkelt barn, dets trivsel og samspil.

Når vi har et barn i en udsat position, arbejder vi tæt sammen med forældrene ift. at støtte og hjælpe barnet bedst muligt. Derudover inddrager vi faglige sparringspartnere fra PPR ved behov for sparring eller ekspertise fra andre faggrupper.

Det er den helt almindelige dag med måltider, af- og påklædning, toiletbesøg, samling, staldpasning og leg, der er kernen i børnenes hverdag i Mariehuset. I alle disse situationer vil vi så vidt muligt være til stede med nærvær, opmuntring og guidning, så hele dagen bliver lærerig og udviklende for alle børn. Vi forsøger igennem hele dagen at skabe et læringsmiljø, hvor det enkelte barn udvikler sig personligt og socialt og hvor alle føler sig som en integreret del af fællesskabet. Vi er bevidste om de tre læringsrum og arbejder derfor ud fra en pædagogisk tilgang hvor vi går foran, ved siden af og bagved børnene. Nogle aktiviteter i løbet af dagen vil derfor være planlagte vokseninitierede aktiviteter, andre vil være aktiviteter hvor børnenes medbestemmelse inddrages, aktiviteter som opstår spontant ud fra børnenes spor eller børneinitierede aktiviteter med den frie leg i centrum. Vi tilstræber, at hverdagen er kendetegnet ved mest muligt uforstyrret tid til leg. I

de daglige legeperioder er vi nærværende og kan guide i leg og assistere der, hvor det er nødvendigt. Det kan f.eks. være med at finde et sted med ro, én at lege med, sætte en leg i gang, materialer til en leg osv. Vi giver børnene tid og muligheden for at være børn, hvor fantasien og legen er i fokus.

Mariehuset ligger i et stærkt nærmiljø, og vi har stor glæde af lokalsamfundet. Vi bruger alle de naturområder, der er opnåelige til fods og benytter os ofte af den lokale buslinje med vores lokale buschauffør Thorkild. Vi prioriterer i høj grad at benytte os af alle de lokale tilbud, vi får, derfor besøger vi flere af de lokale erhvervsdrivende, som bondemanden, frisøren og café & kulturhuset. Derudover benytter vi meget at komme i skoven, ved spejderhytten, hundemarken, byens lokale legeplads, søen og nogle private haver. Det der kendetegner de områder, vi besøger i og omkring Lørslev, er at det er steder, som alle børn og voksne kender og er trygge ved.

I Mariehuset mener vi, at et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi har dermed et **fælles** ansvar.

Vi vægter den daglige kontakt med forældrene højt, det betyder helt konkret, at vi deler både stort og småt fra børnenes hverdag. Vi har fokus på, at dialogen imellem forældre og personale er ligeværdig, og at vi som personale er åbne og imødekommende. Det er vigtigt, at forældrene oplever, at de kan komme til alle i personalegruppen med de vigtigste ting i deres barns liv. Dvs. at forældrene oplever, at vi videregiver vigtig information til hinanden i personalegruppen. Vi har ligeledes en forventning om at forældrene informerer personalet, hvis der sker eller er sket ændringer i barnets hverdag eller trivsel.

Hver stue informerer forældrene hver uge på Intra med planlægning og organisering af aktiviteter og forløb. Derudover informerer Mariehuset i fællesskab hvert kvartal med et årstidsbrev omkring husets strukturer, nye tiltag og større forløb. Herudover deler vi billeder og videoer fra vores hverdag på vores facebookside. I Mariehusets entre hænger en stor tavle, hvor der skrives og ophænges informationer fra stuerne, billeddokumentation og fælles informationer.

Hele året rundt holder børnehaven én gang ugentligt morgensamling sammen med skoleeleverne i skolens aula. Her starter en langsom og tryk brobygning på tværs af skolegården, hvor børnehavebørnene får et lille indblik i skolens traditioner og kulturer.

Det sidste halve år børnene går i børnehaven, begynder vi at klæde dem på mod det næste skridt i deres liv, nemlig skolestart. Det gør vi blandt andet med en glidende overgang til vores egen skole. Vi brobygger ved, at børnene langsomt begynder at få deres gang på skolen, og vi forsøger at skabe et trygt og inspirerende læringsmiljø, som fremmer det enkelte barns lyst til at lære og udvikle sig. Førskolebørnene besøger indskolingen ugentligt, hvor indskolingslæreren laver en legende læring. Børnene får hver en bog med skoleopgaver med tal, bogstaver og former. De synger sange, taler om bogstaver og øver bogstavernes lyde, de tæller, leger tælle lege osv. Derudover begynder børnene ligeledes det sidste halve år i børnehaven at være mere med i fritteren om eftermiddagen. På den måde indsluses de lige så stille i kulturen de forskellige steder og får muligheden for at opbygge relationer til de ældre børn og voksne. Førskolebørnene er ofte forbilleder for nogle af de yngre børnehavebørn. I brobygningen kommer førskolebørnene i kontakt med nogle ældre børn, som de ofte selv har set op til og set frem til at være sammen med.

Selvom der er forskelle i de forskellige læringsmiljøer i børnehaven kontra skolen, så arbejder vi ud fra de samme overordnede værdier, hvilket også medvirker til at give en glidende overgang.

Vi har en fælles vision om, at børn ikke kun skal blive til *noget* - de skal også blive til *nogen*.

Mariehuset er hele tiden i udvikling, og vi tilpasser os det enkelte barn og børnegruppen. Derfor er vi i personalegruppen yderst omstillingsparate, og vi justerer hele tiden, hvis vi oplever, at noget kan forbedres eller gøres mere hensigtsmæssigt for den aktuelle børnegruppe.

De seks læreplanstemaer

”De seks læreplanstemaer skal ses i sammenhæng og samspil med hinanden for at sikre, at den pædagogiske praksis, set fra et børneperspektiv, ikke forekommer opsplittet i seks adskilte temaer.”

I Mariehuset arbejder vi altid med et sammenspil imellem de forskellige læreplanstemaer. Derfor forekommer det også i det følgende, at f.eks. samlingen går ind under alle seks læreplanstemaer. Ikke alle aktiviteter eller rutiner i løbet af dagen repræsenterer alle seks læreplanstemaer, men de fleste vil være i sammenhæng med flere.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Mål:

Hvad vil vi gerne opnå?

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social- og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Tiltag:

Hvad vil vi gøre for at indfri målene?

- Hver dag holder vi samling på stuerne. Dette gør vi bl.a. for at fremme børnenes engagement og deltagelse. Igennem deltagelsen opnår børnene bl.a. fordybelse, selvrespekt, selvtillid og selvværd.

- Til samling øver vi at vente på tur og værner om hinandens taletid, hvormed børnene oplever at være en respekteret og værdsat del af fællesskabet. Vi opfordrer børnene til at udtrykke sig respektfuldt, og vi anerkender deres perspektiver og oplevelser af hverdagen i Mariehuset.
- På samlingen opfordrer det pædagogiske personale ligeledes børnene til at udtrykke deres interesser og inddrager dette i hverdagen for at give børnene medbestemmelse og udvikle deres demokratiske dannelse.
- I hverdagen har vi et stort fokus på legen. Vi guider og støtter børnene i relationer, lege og konflikter mm. så de oplever at prøve forskellige roller og sociale positioner igennem legen. Dette er med henblik på at udvikle og understøtte børnenes dannelse og livsduelighed.
- Vi har fokus på børn i udsatte positioner i legen, samt øvrige samspilsformer i legen. Vi veksler mellem at være i de forskellige læringsrum (foran, bagved og ved siden af for at være understøttende og ikke styrende) og støtter de udsatte børn til at indgå i gensidige forpligtende fællesskaber.
- En gang om ugen er vi på tur. Turene foregår både stuevis og i aldersgrupper. På disse ture bliver det muligt for børnene at vise nye sider af sig selv (et tilbageholdende barn, kan f.eks. blive mere modig og omvendt), deres selvforståelse og handlemønstre bliver udfordret og afprøvet.
- I hverdagen passer børnene og personalet i fællesskab dyregården. Børnene hjælpes ad med at fodre, vande og muge ud hos dyrene. I weekenderne skiftes familierne til at passe dyregården, igennem pasningen oplever børnene, at det er dem alene som ved, hvordan dyrene skal håndteres og passes. I denne situation er det forældrene, der skal lære og børnene får opbygget en tillid til egne potentialer og derigennem livsduelighed.
- Ved måltiderne øver vi at børnene selv bestemmer (indenfor en ramme på en time) hvornår de vil spise. Vi øver at børnenes demokratiske dannelse, ved at de opnår medbestemmelse i måltiderne.

Tegn:

Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målene?

Børn der:

- udviser engagement og har mod og lyst på deltagelse under vores samlinger.
- lytter til hinanden, får blik for forskelligheder og bliver inspireret af hinanden.
- bidrager med deres meninger, behov, holdninger og følelser bl.a. for at opnå medindflydelse i hverdagen.
- indgår i nye relationer og prøver forskellige roller og sociale positioner igennem legen.
- begynder at hente hjælp ved behov for guidning eller støtte i legen eller det sociale samspil.
- udforsker andre sider af sig selv og udviser gåpåmod.
- glæder sig til at passe dyregården og efterfølgende kommer stolte og fortæller at de mestrede opgaven.
- kommer i køkkenet og spiser når de er klar, at vi ikke længere oplever modvilje imod måltiderne.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Mål:

Hvad vil vi gerne opnå?

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Tiltag:

Hvad vil vi gøre for at indfri målene?

- Hver dag holder vi samling på hver stue. Dette gør vi bl.a. for at understøtte børnefællesskabet på stuen. Igennem deltagelse på stuens samlinger øver børnene socialt gehør og opnår mulighed for demokratisk dannelse.
- I hverdagen har vi et stort fokus på legen. Vi guider og støtter børnene i at forhandle, at indgå kompromisser og at løse konflikter, hvorigennem de opnår social læring.
- Stuerne er aldersblandet stuer, det vil sige at alle stuer repræsenterer alle årgange i børnehaven. Børnene oplever at have forbilleder, men også selv at være en rollemodel.
- Aktiviteterne på stuerne vil være tilpasset, så det er muligt at deltage for alle. Alle børn, trods alder og forskellighed, opfattes som en ressource i fællesskabet.
- Vores daglige gang i dyregården, hvor børnene udviser empati og sårbarhed overfor dyrene, er med til at bygge bro mellem børnene og deres empati, indlevelse i og forståelse for andres behov.
- Vi indgår som en vigtig del af læringsmiljøet, hvor vi understøtter børnenes daglige trivsel og sociale omgang med hinanden. Derfor er vi også hele tiden opmærksom på børnegruppen og dennes samspil og interesser.
- Ved måltiderne øver vi at børnene selv bestemmer (indenfor en ramme på en time) hvornår de vil spise. Igennem måltidet hvor børnene selv bestemmer hvem de spiser med, styrker de deres relationsdannelse og opnår bedre muligheder for leg.
- Vi afholder i løbet af året i Mariehuset flere arrangementer, som værner om en fællesskabsfølelse blandt børn, forældre og personale. Børnene får et indblik i forskellighed og mangfoldighed.

Tegn:

Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målene?

Børn der:

- viser lyst til at deltage og bidrager med deres interesser og fortællinger.
- henter os ved behov for støtte til konflikthåndtering. Børnene udvikler større social læring, så deres behov for støtte og guidning i de sociale relationer bliver mindre.
- lærer fra og af hinanden, og viser interesse og empati for hinanden.
- tør og har interesse i at deltage i fællesskabet omkring de pædagogiske aktiviteter.
- spørger nysgerrigt og omsorgsfuldt ind til dyrene og disses behov. At børnene øver sig i at udvise empati igennem en forståelse for andres følelser og behov.

- udviser lyst til at lege, udforske og eksperimentere. At børnene har det, de skal bruge for at kunne udvikle lege og relationer (såsom venner, ro, plads, materialer m.m.).
- inviterer andre og aftaler hvem de ønsker at spise med. At børnene spiser i de relationer de er i og dermed kan fortsætte den igangværende leg.
- taler om disse arrangementer og oplever at have en fælles oplevelse sammen med vennerne, familien og Mariehusets personale.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Mål:

Hvad vil vi gerne opnå?

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Tiltag:

Hvad vil vi gøre for at indfri målene?

- Hver dag holder vi samling på hver stue. Dette gør vi bl.a. for at hjælpe alle børn til at indgå i dialoger, hvor de lærer at skiftes til at være i en tale- og en lytteposition. Vi arbejder med barnets opmærksomhed ift. egen og andres kommunikation og sprog.
- Stuerne er aldersblandet stuer, og vi ved, at det er essentielt i sprogudviklingsprocessen at lære fra andre børn på tværs af aldre. Børnene oplever at have sproglige rollemodeller ved at lytte, fortælle, stille spørgsmål til deres omgivelser og lege med sproget.
- Vi indgår som en vigtig del af læringsmiljøet, hvor vi understøtter børnenes leg og til tider rammesætter og er aktivt deltagende. Når vi danner pædagogiske legegrupper, er det med fokus på relationsdannelse og sproglig udvikling. Vi er bevidste om, at legen er en vigtig øvebane for børnenes nonverbale og verbale kommunikation, ordforråd og sætninger.
- Vi er i vores faste aktiviteter og rutiner bevidste om at arbejde med sprog og kommunikation. Vi er bl.a. opmærksomme på at bruge konkrete og konkrete oplevelser, som børnene kan relatere til. Vi benytter os af samtaler, spørgsmål, historiefortælling og leg til at sætte ord på børnenes forskellige oplevelser og interesser.
- I vores daglige rutiner såsom toiletbesøg, af- og påklædning i garderoben, dyrepasning og spisesituationer indtænker vi sproget og introducerer ofte nye begreber. Vi arbejder bevidst med at udfordre og udbygge børnenes kommunikation og sprog i form af små dialoger ved at sætte ord på, hvad børnene oplever med hinanden og os, hvorved vi støtter dem i kommunikationen med andre.

- Vi tilstræber at have en god og gensidig respektfuld kommunikation med, til og om hinanden i Mariehuset. Derfor har vi også et stort fokus på hvordan børn-børn, børn-voksne og voksne-voksne kommunikationen foregår. Vi værner om en samtalekultur, hvor vi svarer hinanden, giver hinanden tid til at lytte, svarer og respekterer hinanden svar.
- Vi bruger ofte dialogisk oplæsning i vores pædagogiske virke. Dette er med henblik på at skabe et fælles tredje, hvorfra vi kan tale om et konkret emne eller historie.

Tegn:

Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målene?

Børn der:

- rækker hånden op, har lyst til at fortælle noget, venter på tur og lytter til hinanden.
- interagerer med hinanden på tværs af aldre, stuer og relationer.
- med støtte og guidning begynder at danne meningsfulde relationer, hvor de igennem legen støttes i deres sproglige og kommunikative udvikling.
- opsøger og udviser interesse for vores aktiviteter og rutiner, hvor alle får mulighed for at være på, men også at være en lyttende og observerende del af fællesskabet.
- viser interesse for samtalen og aktiviteten og derfor kommunikerer enten verbalt eller nonverbalt med hinanden og det pædagogiske personale.
- udviser en gensidig respekt for hinanden og de voksne. Børn der taler respektfuldt til, om og med hinanden.
- taler med på emnet eller historien og drages ind i fortællingen.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Læringsmiljøet i dagtilbuddet skal give alle børn, herunder de børn, som har begrænsede erfaringer med krop, sanser og bevægelse, mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg, og det pædagogiske personale skal motivere børn til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.”

Mål:

Hvad vil vi gerne opnå?

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Tiltag:

Hvad vil vi gøre for at indfri målene?

- På legepladsen har vi indrettet en sansehave. Sansehaven bruges pædagogisk til at se, dufte, føle og smage forskellige krydderurter. Derudover benytter børnene hængekøjerne i de rolige omgivelser, hvor børnene opnår en mulighed for ro og afslapning og samtidigt opnår en stimulering af den vestibulære sans.
- På vores daglige samlinger har vi fokus på at inddrage kroppen. Vi øver at sidde stille, være lyttende og deltagende på en rolig og afstemt måde. Dvs. at børnene øver koncentration og det at have en rolig krop. Vi inddrager også kroppen, sanser og bevægelse ved at lege. Lege som f.eks. "Lille hund" hvor barnet bruger sine primære sanser til at finde den, som har taget kødbenet, og fagtesange som styrker børnene sprogligt og motorisk og påvirker børnenes sanser og fællesskabsfølelse.
- Ved måltiderne øver vi at børnene selv bestemmer (indenfor en ramme på en time) hvornår de vil spise. Vi øver at børnene mærker om de er sultne (kropsforståelse).
- I vores arbejde og læringsmiljø med pasning af dyrene i dyregården opnår børnene en mulighed for at være deltagende og aktive omkring fodring, muge ud og kæle for dyrene. Børnenes proprioceptive sans (hvor lidt/meget, hårdt/blidt m.m.) og kroppens funktioner (løfte/hælde mm.) kommer i spil, og de får bl.a. en større præcision ift. fin justering af hvor mange kræfter, de skal bruge til de forskellige opgaver.
- Vores legeplads er alsidigt indrettet med både bakker, gynger, rutsjebane, ujævnt/jævnt terræn, hængekøjer, stakit m.m., for at understøtte, at børnene bliver fortrolige med deres krop og kroppens funktioner. Vi forsøger at understøtte alle børn i at udforske og eksperimentere på legepladsen med mange forskellige måder at bruge deres krop på. Derfor viser det pædagogiske personale også entusiasme, er igangsatte og aktive på legepladsen. Det pædagogiske personale er gode rollemodeller for at skabe lyst til og mod på at bevæge sig på nye og ikke automatiserede måder.
- I Mariehuset får børnene mulighed for at stimulere deres taktile sans ved bl.a. om sommeren at lege på legepladsen med bare tæer, hoppe barfodet i en vandpyt eller løbe en hurtig tur på legepladsen i sneen uden sko og strømper. At mærke underlagets forskellige strukturer (fra græs, til sand) og temperaturer (fra legepladsen, til stalden) gør at børnene mærker sig selv.
- I gymnastiksalen laver vi motorikbaner, spiller boldspil, leger regellege, dyrker yoga m.m. Vores pædagogiske aktiviteter i gymnastiksalen er særligt med fokus på børnenes grovmotoriske udvikling. Vi ønsker, at børnene oplever en bevægelsesglæde både i vild leg og aktivitet men også i ro, derfor laver vi bl.a. yoga og afslapning til musik eller højtlesning.
- Vi arbejder ud fra en overbevisning om, at vi vil understøtte børnenes mulighed for problemløsning. Derfor fortæller vi ikke børnene hvordan de løser en opstået motorisk problemstilling, men vi er støttende, nærværende og opmuntrende. Eksempel: "Et barn kan ikke nå en bog på en reol og kommer og spørger en voksen om at tage den ned. Vi vil her opfordre barnet til at finde en måde selv at kunne nå bogen på, "hvordan vil du selv kunne nå bogen?", barnet står og tænker lidt og skubber en skammel over til reolen, kravler op og tager bogen ned." Barnet mestrede selv udfordringen og fandt selv en løsning.
- Vi værner om vores ture ud af huset både samlet, men også stuevis/gruppevis. Disse ture/bevægelsesfællesskaber er med til at understøtte børnenes kropslige og sanselige erfaringer og udvikle en mestring af deres kropslige kunnen.

- Vi støtter og guider børnene i deres "valg" af påklædning både ude og inde mht. om der er varmt eller koldt – her forsøger vi at understøtte børnenes kropslige fornemmelser.

Tegn:

Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målene?

Børn der:

- viser interesse for sansehaven og bruger den i aktivitet, leg og fordybelse. At børnene bruger stedet som et "fri-/afslapningssted".
- aktivt prøver kroppen af og øver at holde kroppen i ro.
- finder deres madpakke når de sultne.
- ønsker at hjælpe til ved dyrene. Kan og har mod på at fodre (hælde vand op og klappe dyrene)
- benytter vores alsidige legeplads og bruger kroppens forskellige funktioner til at komme rundt på hele legepladsen. Børnene bliver inspireret af det pædagogiske personale og hinanden og udfordrer derfor sig selv motorisk.
- viser interesse for og mod på at mærke sig selv og naturens elementer.
- opnår bevægelsesglæde. At børnene udtrykker og viser, at de synes det er sjovt, udfordrende og lærerigt at komme i gymnastiksalen.
- bliver mere løsningsorienteret og dermed udfordrer egen krop, sanser og bevægelse.
- der stolte erfarer, at de f.eks. kan gå længere end de selv regnede med, eller de erfarer kropsligt og sanseligt, hvor hård og kold blæsten kan være på Hirtshals strand.
- selvstændigt kan begynde at klæde sig på efter vejrforholdene. Fryser de, så tager de en jakke på, og sveder de, så tager de den af osv.

Natur, udeliv og science

"Naturopplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Mål:

Hvad vil vi gerne opnå?

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Tiltag:

Hvad vil vi gøre for at indfri målene?

- Børnene i Mariehuset deltager hver dag i pasning af vores dyregård. De har deres daglige gang i stalden og oplever her den umiddelbare glæde ved at håndtere og varetage dyrenes velbefindende.
- Vores legeplads har mange forskellige og udfordrende læringsmiljøer til de forskellige aldersgrupper og udviklingstrin. Børnene opmuntres og støttes til at turde øve sig igen og igen og derved at opbygge en grundlæggende tillid til egne ideer og evner, også selvom de møder modgang. F.eks. kan det være svært i starten at klatre over hegnet ind til gederne. Men når det lykkedes, er det en kæmpe sejr.
- Hver stue holder hver dag samling, hvor de bl.a. taler om årets gang med dato, måned, årstal og årstid, fænomener som vejret og en kobling til hvilket overtøj, der er nødvendigt for at kunne gå på legepladsen.
- Vi er hver uge på tur og er oftest på tur i naturen. På turene giver vi børnene et potentiale for legemuligheder og oplevelser i og med naturen, så de får mulighed for at lære sig selv og naturen at kende. I naturen er vi til stede i nuet og i roen, dette er med til at skabe et rum for fordybelse og en mulighed for et fælles tredje, hvor vi alle er en del af fællesskabet.
- I Mariehuset har vi vores egen køkkenhave. Børnene er deltagende i alt fra gødning, såning, vanding og plukning. Med en undersøgende og eksperimenterende tilgang (science) er børnene medskabere af egen læring og forståelse af sammenhænge i naturen (naturfænomener).
- Én gang om ugen har vi bål dag, hvor vi tilbereder vores frokost over bål. Børnene er med i processen lige fra at hente brænde til at finde tallerkener til vores varme mad. Børnene får en fornemmelse af ildens kræft og eksperimenterer bl.a. med om grønt græs brænder lige så godt som brune visne blade.
- Vi arbejder generelt med børnenes matematiske opmærksomhed igennem hverdagen bl.a. i dyregården, hvor børnene kategoriserer dyrene, fodret og systematiserer deres omverden med begreber som et stort/lille dyr, over/under hegnet og let/tung vandkande når den er henholdsvis tom og fuld.
- Mariehusets legeplads er som udgangspunkt lavet af og bliver lavet af bæredygtige materialer (træ). Sammen med børnene eksperimenterer vi, arbejder med materialer og skaber nye læringsrum på legepladsen. På denne måde får børnene konkrete erfaringer med naturen og håndværk.

Tegn:

Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målene?

Børn der:

- efterspørger at komme med i dyregården. Børn som aktivt deltager og stiller nysgerrige og undrende spørgsmål omkring dyrene.
- udviser gåpåmod, engagement og stolthed, når de mestrer det svære.
- aktivt lytter og/eller deltager i samtaler om vejret og årets gang. Børn der begynder at kunne lave en kobling imellem hvilket vejr det er og hvilket overtøj, der er passende den pågældende dag.
- inddrager hinanden og fordybes i indtryk og leg.
- deltager i pasning af køkkenhaven og stiller undrende og nysgerrige spørgsmål. Børn som opsøger køkkenhaven for at undersøge om planterne vokser og om de snart er klar til at komme fra jord til bord.
- drages af bålet og fascineres af dens varme og kræft.
- italesætter deres oplevelser og erfaringer igennem relations par, kategorisering, sammenhænge og årsag/virkning.

- deltager i idéudviklingen og udformningen af legepladsen.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Mål:

Hvad vil vi gerne opnå?

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Tiltag:

Hvad vil vi gøre for at indfri målene?

- Vi arbejder ud fra en vision om, at børnene ikke blot skal blive til noget, de skal også blive til nogen. Vi værner om, at alle børn er ligeværdige og indgår i forskellige fællesskaber. På alle stuer bliver der afholdt samling hver dag. Til samling taler vi med børnene om, hvad der skal ske i løbet af dagen/ugen, og vi giver børnene mulighed for at være en aktiv del af et demokratisk fællesskab og beslutningsprocesser på stuen og i Mariehuset.
- I Mariehuset har vi skabt et læringsrum vi kalder ”Krea”. Krea understøtter børnenes skabende og eksperimenterende praksis. Vi har forskellige materialer og redskaber til rådighed, og rummet i sig selv stimulerer børnenes kreativitet, fantasi og nysgerrighed og bidrager til den æstetiske læreproces. Rummet indeholder forskellige materialer, redskaber og medier, som børnene kan øve deres håndværksmæssige kunnen med. Materialerne i Krea er fysisk placeret, så de er synlige og tilgængelige for børnene, dette er med henblik på at lade børnene være mest muligt ”frie” i deres æstetiske proces. Det pædagogiske personale skifter mellem de forskellige læringsrum for at understøtte børnenes æstetiske læringsprocesser.
- Stuerne benytter ugentlig dialogisk læsning. Dette giver børnene en oplevelse af andres og egne kulturelle baggrunde, normer, værdier og traditioner. Dialogisk læsning bidrager til før-sprogligt aftryk, som at børnene kan føle glæde, spænding eller nedtrykthed af den fængslende fortælling.
- Vi er i Mariehuset hvert år til flere kulturelle arrangementer. Vi tager bl.a. i biografen, teateret og på biblioteket til diverse arrangementer. Til disse kulturaktiviteter opnår børnene at få et æstetisk indtryk i deres direkte møde med en kunstart eller fortælling. Vi bruger ofte, at efter børnene har været deltagende ved et kulturelt indtryk, så bearbejder og formidler vi det, ved at de laver et æstetisk udtryk, det kan f.eks. være et maleri, som illustrerer noget fra et teaterstykke, vi har været publikum ved.
- Alle børn, som går i Mariehuset, har deres egen mappe på stuen. Heri sættes billeder, kreative produkter og andre ting som fortæller om barnets tid i Mariehuset. Mapperne står tilgængelige for

- børnene, og de har derfor mulighed at se i deres egen mappe og/eller vise den til en ven. Igennem mappen skaber barnet en fortælling om sig selv og sin udvikling igennem børnehavetiden.
- Vi afholder hvert år forskellige kulturelle arrangementer i Mariehuset; såsom fastelavn, sankthans, sommerfest og lygtefest. Disse arrangementer tager udgangspunkt i at danne rum til kulturelle læringsmiljøer i lokalmiljøet, hvor børnene inddrages i processen og bliver medskabende af traditionen og arrangementet. F.eks. til lygtefest hvor vi inddrager lokalmiljøet og går i samlet flok (børn, forældre og personale) rundt i Lørslev med hjemmelavet lygter, de lokale er i forvejen informeret omkring vores optog, og mange står og betragter vores optog og kommenterer/roser børnenes fine lygter.
 - Børnene i Mariehuset fejrer enten deres fødselsdag i Mariehuset eller inviterer stuen hjem til fødselsdag. Når fødselsdagen afholdes i Mariehuset, medbringer barnet en lille festlig snack til stuen. Der bliver sunget fødselsdagssang, delt snack ud og barnet får en lille fødselsdagsgave fra stuen og Mariehuset. Når vi inviteres til fødselsdag hjemme hos barnet, tager vi enten bussen eller går. Vi er til fødselsdagen i et par timer, hvor vi spiser, synger fødselsdagssang og leger. Børnene får et indblik i hinandens hjem og traditioner omkring fødselsdage.
 - Vi vil i nærmeste fremtid udvikle en medielæringsstrategi for Mariehuset. Vi vil klarlægge, hvordan vi vil arbejde for, at børnene får mulighed for at bruge iPads i et eksperimenterende fællesskab. Vi vil arbejde med, at børnene støttes i at udvikle evner, så de kan blive både skabende og producerende, og navigere i samfundet på en etisk forsvarlig måde ift. sig selv og andre.
 - I anledning af påske og jul holder vi hvert år påske- og julefrokost, hvor maden er typisk for den pågældende frokost. Vi værner her om en madkultur, hvor vi holder bordskik, taler om maden og deltager aktivt i tilberedningen af maden.
 - Vi bruger i høj grad lokalsamfundet og besøger mange private tilbud og lokale erhvervsdrivende til at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børnene. I de forskellige læringsmiljøer skabes muligheden for, at børnene kan søge sansning og oplevelser, som kan bidrage til fantasi og leg.
 - På stuernes daglige samling synger de sange, det giver en indsigt i vores kultur, en æstetisk måde at udtrykke sig på og en stor fællesskabsfølelse, når alle bidrager til en fælles stemme.

Tegn:

Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målene?

Børn der:

- er en del af et fællesskab på stuen og er en aktiv del af beslutningsprocesser. At børnene viser forståelse for andres og egne kulturelle baggrunde og traditioner.
- eksperimenterer og skaber. Børnene inspirer hinanden og inspireres af rummet, materialerne og stemningen. Eksperimenterende og skabende praksis er båret af lyst, kreativitet, fantasi, fordybelse, improvisation, nysgerrighed og leg.
- aktivt lytter og deltager i dialogen om fortællingen efterfølgende.
- italesætter deres æstetiske indtryk, stiller undrende spørgsmål eller efterfølgende på eget initiativ begynder at udtrykke deres oplevelse æstetisk.
- finder ro med deres mappe, hvor de stille sidder og kigger i den for sig selv. Og børn som stolte finder deres mappe frem og viser den til det pædagogiske personale og de andre børn – og måske de ligefrem sammenligner deres mappers indhold.
- bidrager med ideer og forslag til nye tiltag til vores arrangementer. Men også børn som minder det pædagogiske personale om noget fra sidste års arrangement, som de gerne vil have der gentages.
- deltager aktivt i fejringen af hinanden og udviser respekt for hinandens traditioner.
- eksperimenterer med iPads og disses muligheder i legen og udtrykket i løbet af dagen.

- kender vores traditioner omkring måltidet og opfordrer hinanden til at deltage på en god måde.
- bearbejder deres indtryk fra vores ture og/eller udvikler legen med deres erfaringer og indtryk. Børn der taler om de ting, vi har oplevet og måske italesætter det, vi oplevede, næste gang vi kommer forbi.
- synger med og efterspørger at synge eller vælge sang.

Evalueringsskulturer i Mariehuset

”Det pædagogiske personale og ledelsen skal løbende forholde sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

I Mariehuset arbejder vi i dagligdagen med en evalueringsskulturer, som bærer præg af daglige iagttagelser og observationer og en god sparring i personalegruppen. Vi har et godt forældresamarbejde, hvor vi inddrager forældrene i deres børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Og holder én gang årligt forældresamtale med alle forældre (og derudover ved behov eller et ønske herom), hvor vi kommer omkring hele barnet. Vi foretager løbende evalueringer på personalemøder, stuemøder og pædagogiske dage. Vi laver evalueringer på vores aktiviteter, forløb og arrangementer, og disse evalueringer ligger tilgængeligt i en mappe på kontoret, hvori vi kan søge inspiration fra og af hinanden.

Vi laver sprogscreening, DPU udviklingsbeskrivelser og arbejder ud fra disse mere målrettet med barnets trivsel og udvikling. Derudover har vi et godt samarbejde med PPR omkring de børn, hvor vi har brug for en tværfaglig sparring. Der skrives referat fra vores møder med PPR og referaterne ligger tilgængeligt for det pædagogiske personale, sådan at alle er oplyste og informeret.

Det er vigtigt for vores praksis og kvalitet, at det pædagogiske personale har udviklet en faglig selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis. Vi har et stort fokus på at vores evalueringsskulturer skal igennem en yderligere optimering af systematikken, og vi har derfor planer om i efteråret at opstarte en evalueringsskulturer med brug af evalueringsskabet KVALid. KVALid er et dialogredskab, der er udviklet til personale i og omkring dagtilbud. Grundidéen i dialogredskabet er, at fokus flyttes fra det enkelte barn til læringsmiljøet samt det ansvar, det pædagogiske personale har herfor.

Børnemiljøet

”Børnemiljøet i dagtilbuddet skal vurderes i et børneperspektiv. Det indebærer, at børnemiljøet skal vurderes med børnenes øjne, ligesom børnenes oplevelser af børnemiljøet skal inddrages i vurderingen af børnemiljøet afhængigt af børnenes alder og modenhed. Der lægges vægt på, at børnene inddrages i forbindelse med forhold, der vedrører dem selv.”

Vi er i hverdagen opmærksomme på de signaler, reaktioner og udsagn børnene kommer med. Vi lytter til og handler på børnenes behov og idéer. Vi arbejder altid med at tilpasse os (det pædagogiske personale) og læringsrummene til den enkelte børnegruppe ift. det fysiske børnemiljø, det psykiske børnemiljø og det æstetiske børnemiljø. Vi er altid lydhør overfor de fortællinger forældrene kommer med, det kan være omkring børnenes trivsel, reaktioner og/eller det børnene fortæller om deres hverdag i Mariehuset. Vi tager disse fortællinger med os som en del af vores evaluering og dermed udvikling af vores børnemiljø.

Vi bruger indimellem børneevalueringer i forbindelse med aktiviteter, arrangementer og forløb. Fremadrettet vil vi dog arbejde mere systematisk med børneevalueringer og bruge dem som en fast del af vores evalueringsskulturer. Vi har også en hensigt om én gang årligt at lave børneinterviews med en gruppe børn. Interviewene vil være tilpasset børnegruppens alder og modenhed.